והיינו דע"י גילוי המוחין בחי' יצי"מ הוא דאתכפיא סט"א, וביעור חמץ הוא מבחי' י"ה היינו מבחי' פנימי' אוא"ס שלמעלה משרש ומקור השתל', וזהו בחי' ראשון דביום הראשון הוא בגימט' כתר והוא בחי' פנימי' הכתר, ולכן עיקרו בחמשה עשר בחי' י' ה' ומ"מ הנה גם הביעור הוא בי"ד שע"פ התורה נקרא ראשון, וכשם שבמצה הרי יש ב' מדרי', הא' שקודם חצות שבעבודה הוא בחי' אתכפיא וע"כ נק' לחם עוני שמצה זו צריכה שמירה מחימוץ מאחר שהיא רק בחי' אתכפיא לבד ועז"נ ושמרתם את המצות, והמצה הב' היא המצה שאחר חצות שעז"נ כי לא חמץ שלא הספיק להחמיץ ובעבודה הו"ע אתהפכא חשוכא לנהורא, ואנו אומרים מצה זו שאנו אוכלים על שום מה על שום שלא הספיק בצקת של אבותינו להחמיץ עד שנגלה עליהם ממה"מ הקב"ה וגאלם, והלא מצה שאנו אוכלים הוא קודם חצות וגילוי ממה"מ וגאלם הי' אחר חצות ואיך אנו אומרים קודם חצות ע"ש שלא הספיק להחמיץ שזה הי' אחר חצות, אך הענין הוא שקודם מ"ת הי' זה ב' מדרי' וע"י מ"ת הנה נעשה מדרי' אחת היינו שגם קודם חצות נמשך הגילויים דאחר חצות וע"כ אנו אומרים על המצה שקודם חצות שהיא ע"ש שלא הספיק להחמיץ שיש בה ב' המדרי', וכמו שהוא באכילת מצה הנה כן הוא גם בהשבתת שאור שעם היות שהביעור שזהו ע"י בחי' ראשון הנה עיקרו הוא ביום ט"ו מ"מ התורה מרבה גם יום י"ד לביעור והיינו שע"י התורה הנה גם ביום י"ד יש גילוי בחי' ראשון, וכמ"ש בראשון בארבעה עשר, וזהו אור לארבעה עשר בודקין את החמץ לידע מהו חמץ, וחמץ איסורו במשהו שהוא בבל יראה ובבל ימצא, והבדיקה היא ע"י אור הנר דנר ה' נשמת אדם, והיא העבודה דאתכפיא ואין מספיק וצ"ל ביעור חמץ שהיא העבודה דרעו"ד להיות אתהפכא חשוכא לנהורא.

בס"ד, הח"פ, ש"ת.

כי ישאלך בנך מחר לאמר מה העדות והחקים והמשפטים אשר צוה ה' אלקינו אתכם, ואמרת לבנך עבדים היינו לפרעה במצרים ויוציאנו ה' ממצרים ביד חזקה ומסים ויצונו הוי' לעשות את כל החקים האלה ליראה את הוי' אלקינו, ומשמע דלפי שהוציאנו מאמ"צ ביד חזקה לכן ציונו לעשות החקים בשביל ליראה, וצ"ל שייכות הענינים זה לזה, מהו כללות ענין התשובה עבדים היינו והציווי לשמור לעשות את כל החקים, הלא בענין התומ"צ יש ג' ענינים עדות

ד ב י ו ם ה ר א ש ו ן ה ו א ב ג י מ ט' כ ת ר: לקו"ת ד"ה ביום השמע"צ כו' כנישין ס"ה.

י ש ב' מ ד ר י': ראה בכ"ז בלקו"ת פ' צו ד"ה ששת ימים.

ו ש מ ר ת ם א ת: שמות יב, יז.

כ י ל א ח מ ץ: שמות יב, לט.

מ צ ה ז ו: הגדה של פסח.

כ י י ש א ל ך: דברים ו, כ—כד.

חקים ומשפטים והציווי הוא לעשות החקים בשביל ליראה, הלא אהבה היא עבודה גדולה יותר מכמו העבודה ביראה ולכן אברהם נק' אוהבו של מקום, דעבודתו היתה באהבה ולמה כאן אומר ליראה, והנה שאלה זו היא שאלת בן חכם, דתניא ר' חייא כנגד ארבעה בנים דברה תורה אחד חכם אחד רשע אחד תם ואחד שאינו יודע לשאול, והיינו שהן ארבעה סוגי שאלות, דכל אחד מארבעה סוגים שואל כפי מה שהוא, שזהו פי' וביאור הפיסקא חכם מה הוא אומר, דמה שהוא בעצם מהותו הנה כן הוא אומר ומגלה בעצמו, וכן כלם, הנה שאלת הבן חכם הוא מה העדות והחקים והמשפטים אשר צוה ה"א אתכם, וצ"ל דמאחר שאינו יודע ענין התומ"צ ושואל בפשיטות מה העדות והחקים והמשפטים הנה למה נק' בן חכם, דתואר חכם הוא תואר המדע והשכל, ומי שאינו יודע עניני התומ"צ איך קוראים אותו בתואר בן חכם, וגם צ"ל מהו ההבדל בתוכן שאלת הבן חכם ששואל מה העדות והחקים והמשפטים אשר צוה הוי' אלקינו לשאלת הבן רשע ששואל מה העבודה הזאת לכם כמארז"ל (ירושלמי פסחים פ"י ה"ד) מה הטורח הזה שאתם מטריחין עלינו בכל שנה ושנה, והיינו שגם הוא מקיים כל העבודות שעובדים בפסח אלא שעושה זאת בהכרח והוא לטורח ולמשא עליו והוציא את עצמו מן הכלל שעושים ומקיימים כל עניני הפסח בחיבת מצוה, הנה גם הבן חכם שאומר מה העדות וגו' ה"ה בדומה לשאלת הבן רשע, והגם דהבן חכם אומר הוי' אלקינו שמכניס עצמו בכלל ישראל ומקבל על עצמו עול מלכות שמים, והבן רשע הוציא עצמו מן הכלל, מ"מ הרי גם הבן חכם אומר אתכם, והיינו שהגם שמקבל על עצמו עול מלכותו ית' והוא בכלל כל ישראל הנה כ"ז הוא רק בהעיקר מה שהוא ישראל, אבל על פרטי העניינים דעדות חקים ומשפטים הוא אומר אתכם, ובשאלת הבן רשע גופא צ"ל האם בשביל זה ששואל בלשון הזה מה העבודה הזאת לכם הנה ח"ו ודאי הדבר שכפר בעיקר, והאם לפי שאומר לכם ולא לו הנה ח"ו מוציא עצמו מכלל ישראל, גם צ"ל מהו ענינם דעדות חקים ומשפטים, אך הענין דהנה אמרז"ל יפה שעה אחת בתשו' ומעש"ט בעוה"ז מכל חיי העוה"ב, הנה בפי' עוה"ב יש שני פי', יש מפרשים עוה"ב שקאי על ג"ע שהוא תענוג הנשמות בלא גופים ונק' עוה"ב לפי שהוא אחר עוה"ז, ויש מפרשים שעוה"ב קאי על עולם התחי' כמאמר כל ישראל יש להם חלק לעוה"ב דקאי על עולם התחי', ובעולם התחי' יהיו נשמות בגופים, וההבדל בין ג"ע לעולם התחי' הוא דבגי"ע כתיב מי יעלה בהר הוי' נקי כפים ובר לבב כו', דיש כמה תנאים בכדי שיוכל לעלות בג"ע ויש ע"ז דין ומשפט

א ה ב ה ה י א ע ב ו ד ה ג ד ו ל ה : זוהר ח"ג רסז, א.
י ו ת ר מ כ מ ו ה ע ב ו ד ה ב י ר א ה : סוטה לא, א.
נ ק' א ו ה ב ו ש ל מ ק ו ם : ב"ר ממ"א, ח.
ד ת נ י א ר' ח י י א : ירושלמי פסחים פ"י ה"ד, מכילתא ס"ם בא — וכגירסת ההגדה.
י פ ה ש ע ה א ח ת : אבות פ"ד מי"ז.
י ש מ פ ר ש י ם : ראה מדרש שמואל ונחלת אבות במקומו.
ג "ע כ ו' ע ו ל ם ה ת ח י' : ראה בכ"ז בתו"א פ' יתרו ד"ה להבין כו' האבות הן הן המרכבה. בד"ה וככה, תרל"ז פ"ט ואילך.
כ ל י ש ר א ל : סנהדרין ריש פ"י.
מ י י ע ל ה : תהלים כד, ג.

אם הוא ראוי לגילוי דג"ע, ויש שזוכים לעלות רק לגעה"ת ולגעה"ע אינם זוכים, ויש הזוכים לעלות גם לגעה"ע, וקודם העלי' לג"ע צ"ל תחלה הטבילה בנהר דינור וכן בין כל עלי' ועלי' יש דין ומשפט, וכללות הגילוים בג"ע הוא רק לנשמות ולא לגופים ובעולם התחי' היינו תחיית המתים אמרו כל ישראל יש להם חלק לעוה"ב שהכל יבאו לגילוי דתחה"מ, והגם שיהי' בזה דין ומשפט ועוד קשה יותר מכמו הדין ומשפט שעל הגילוים דג"ע, אבל מקיימי התומ"צ הנה בכלל יזכו להגילוי דתחה"מ, משא"כ בג"ע גם מקיימי תומ"צ אינם שוים, וכמו הגילוי דגעה"ע הוא רוקא בעבודה עליונה יותר ואינו מספיק ע"ז רק קיום התומ"צ וכידוע שממעשה המצות נעשים לבושים אל הנשמה לעלות לגעה"ת ומכוונת המצות נעשים לבושים להנשמה לעלות לגעה"ע , ולהגילוי דלעתיד מספיק הקיום דתו' ומצות ויהי' הגילוי מלמע' לכולם בשוה, וכללות הגילוי יהי' לנשמות בגופים דוקא.

ב.

אמנם צ"ל אומרו יפה שעה אחת בתשובה ומעשים טובים בעוה"ז מכל חיי העוה"ב דיהי' איך שיהי' אם קאי על ג"ע או על עולם התחי' הרי הצד השוה שבהם הוא דתוכן העניינים אחד הוא שהם תשלום שכר וגמול טוב כמ"ש מה רב טובך אשר צפנת ליראיך עבור התשובה ומע"ט בקיום המצות ובהנהגה במדות טובות שאדם עושה בעוה"ז א"כ איך יפה עשיית המצוה מהשכר אשר עלי', ועוד מפני מה נקרא זה בשם שכר, ובכללות הענין צ"ל מהו ההפרש בין התשלום שכר שבג"ע להגמול הטוב לעתיד בעולם התחי', אך הענין הוא דעם היות דהשכר בג"ע והגמול דעולם התחי' הם בהגילוים ואורות העליונים מ"מ הרי יש הבדל והפרש במהות האורות דא"ס המתגלים בג"ע למהות האורות דא"ס שיתגלו לעתיד בעולם התחי', וההפרש בין הגילוי דג"ע והגילוי דלעתיד בעולם התח' הוא ההפרש בין האור דממכ"ע להאור דסוכ"ע, דהגילוים שבג"ע הם מאור הממכ"ע, והגילוים שיהיו לעתיד בעולם התחי' יהי' בחי' אור הסוכ"ע, דממכ"ע וסוכ"ע הן ב' מיני המשכות מן העצמות, הא' הוא מה שהא"ס ב"ה גילה אור והוא בשביל להאיר את העולמות והב' שהא"ס ב"ה האיר אור שאינו בשביל להאיר את העולמות כ"א לגלות עצמותו ית' והם שני מיני המשכות שהם שרשי האורות דממכ"ע וסוכ"ע, דאור הממכ"ע הוא להאיר את העולמות, והיינו שהאור נמדד לפ"ע העולמות ולפ"ע הכלים שיהי' בבחי' התלבשות ובבחי' גילוי פנימי בעולמות ובכלים, ובמילא הרי צריכים להיות העולמות והכלים לפי ערך האור שיהי' כלי לקבל את האור, וזהו טעם ההתחלקות שיש בכלים דע"ס, וכן ההתחלקות בעולמות, דהנה גם עולם האצי' הוא עולם ומ"מ אינו כלל כמו עולמות בי"ע, ומה שאומרים עולם האצי' הנה נכלל בזה גם הע"ס דאצי', דעולם האצי' עצמו היינו ההיכלות דאצי' הרי ביאר רבינו נ"ע באגה"ק ד"ה איהו וחיוהי חד שהוא בחי' נברא, ועם היות שהוא בודאי למעלה מע'

ה ט ב י ל ה ב נ ה ר ד י נ ו ר : זוהר ח"א רא, א. זח"ב ריא, ב ועוד.
ו כ ן ב י ן כ ל ע ל י ' : ראה פע"ח ש' התפלין פ"י. כנפי יונה ח"ד סי' ח.
ש מ מ ע ש ה ה מ צ ו ת : זוהר ח"ב רי, א ושם. וראה אגה"ק סי' כט.
מ ה ר ב ט ו ב ך : תהלים לא, כ.

במעלה ומדרי' מעולם הבריאה מ"מ ה"ה ג"כ בחי' נברא, אבל הע"ס דאצילות הרי כללות הע"ס ה"ה למעלה באין ערוך לגבי הע"ס דבי"ע, הנה בכ"ז עולם האצי' כולל גם הע"ס וכמבואר בע"ח שמ"א שבכל עולם יש בחי' נשמות גופים ולבושים והיכלו', והגילוי באצי' הוא למעלה הרבה שמאיר שם גילוי אוא"ס, ולמע' מאצי' הגילוי ביותר דעולמות הא"ס הן בבחי' העדר המציאות יותר, כי התהוות העולמות והכלים הן מהאור וכמא' מהתעבות האור נעשו הכלים דלפי אופן המדידה בהאור נתהוו הכלים והעולמות שיקבלו את האור, דמבחי' העליונה של הקו אשר שם מאיר האור בגילוי יותר הנה נתהוו עולמות רוחני' יותר שיוכלו לקבל את האור הזה וכל מה שיורד ונמשך האור בגילוי הקו מתמעט האור ומתהווה עולמות שהן בבחי' מציאות יותר, וכשם שבהתלבשות אור וחיות הנפש היינו כחות של הנפש באברי הגוף, הרי כחות הנפש מתלבשים ממש באברי הגוף, דבכח השכל הרי אור השכל מאיר בגילוי ממש במוח שבראש, והמדות מאירים בלב וכה"ג בכל הכחות וע"כ הנה האברים הם לפי אופן הכחות, שהמוח בכלל הוא דק יותר מבשר הלב, וכן בכל האברים הנה דקות וזכות חומר האבר הוא לפי אופן מהות הכח דכח השכל להיותו כח היותר עליון בכחות פנימים הנה גם המוח שבראש שהוא כלי לאור השכל הוא ג"כ דק ביותר, וכח ההילוך שהוא כח האחרון בכחות פנימיים הנה גם הכלי שהוא בשר הרגלים הוא בעביות יותר, רק שבנפש וגוף הרי אין התהוות הגוף מן הנפש, ורק בנין הצורה הוא קודם לבנין החומר ולפי אופן הצורה נתהווה החומר, אבל למעלה הרי התהוות הכלים הוא מן האור שלפי אופן האור נתהוו הכלים, וא"כ הנה בעליית הכלים לקבל אור עליון יותר הרי בהכרח שיהי' זיכוך הכלים שיהי' ביכולתם לקבל את האור העליון, דמאחר שהוא אור"פ ותחלת התהוות הכלים הוא לפ"ע שתקבל האור המתלבש בתוכה, הרי א"א שתקבל אור עליון כ"א ע"י הזיכוך הנה לפי אופן כזה מקבלת את האור.

ג.

והנה כ"ז הוא באור הממכ"ע שהוא אור מה שלפ"ע הכלי, דכשם שמתחלת הוויתו הוא לפ"ע שיקבל את האור הראוי להתלבש בו, הנה אח"כ כשצריך לעלות לקבל אור העליון יותר, הרי צריך להזדכך להיות בערך לקבל אור העליון, וכמו באדם למטה בהגדלה ועליות שלו בשכל דימים ידברו ורוב שנים יודיעו חכמה, ה"ז דוקא ע"י שנעשה כלי לגילוי אורות השכלות יותר, שהוא ע"י עבודה ויגיעה במושכלות שמזכך את חומר המוח ה"ה נעשה כלי יותר לאור השכל, וכל שחומר המוח בדקות יותר ה"ה מקבל אור שכל יותר, הנה כן הוא למע' בהגדלת הכלים דהיינו בחי' הזיכוך שלהם שע"י דוקא הם נעשים כלים לקבל גילוי אור עליון יותר, ועומק הענין הוא להיות דמהתעבות האור נעשו הכלים לכן הנה בהזדככות הכלים הם מקבלים אור עליון ונעלה ביותר,

---

וכמבואר.. גופים: ומבאר שם (שער דרושי אבי"ע רפ"ב) דגוף היינו ע"ס. מהתעבות האור נעשו הכלים: ראה עץ חיים שער עקודים פ"ג (ועד"ז בש' ההקדמות עקודים דרוש כיצד נעשו הכלים. אוצ"ח ש' העקודים פ"ב). שער היחוד סכ"ח ואילך.

והא בהא תליא, ויובן זה ממה שאנו רואים במוחש באדם למטה, שהעוסק במושכלות הנה מתפתח ומתרחב כלי שכלו ומזדכך חומר מוחו מזמן לזמן, דלא זו בלבד אשר בכל דבר השכלה וחכמה הנה בהם ועל ידם מזדכך חומר מוחו אלא אף גם כל פעם ופעם שהוא עוסק במושכלות לעיין בהם הנה עושה חקיקה בחומר מוחו ובמוחש אנו רואים אשר אותו אור השכל שהי' כבד לו בתחלה לקבלו בכלל ובפרט בשביל לידע אותו בידיעה טובה הי' צריך להיות ע"י כמה יגיעות גדולות ביגיעת בשר לפנות עצמו מכל ענין זולתו ולהתבודד בינו לבין עצמו בכדי שלא יבלבלו אותו ויגיעת נפש להעמיק עיונו בזה וגם אז הנה לא ידע את ההשכלה בידיעה טובה כ"א אפס קצהו ובלתי ברור עדיין, שכ"ז הוא מצד עומק דבר המושג וקוצר מוח המשיג, ובמשך הזמן הנה ע"י ההתעסקות במושכלות מתפתח שכלו ומתרחב מוחו עד אשר השכלה כזו הנה הוא מקבלה בהשקפה ראשונה בלי שום כובד וקושי כלל, וטעם הדבר הוא לפי שמכל השכלה נעשה הזדככות במוח והיינו שבכל השכלה מתחזק המוח, וענין החיזוק בהמוח הוא מה שהשכל המושג נהפך למהות מוח, ומכל מושכל ומושכל ומכל סברא וסברא מתגדל המוח בכמותו ממש, והיינו דעצם חומר המוח נעשה גדול יותר, ומזה גופא נעשה הזדככות המוח והיינו שחומר המוח נתהפך למהות שכל, דהדוגמא מזה יובן למע' בהכלים דע"ס דתחלת התהוות הכלים הוא מן האור, שמהתעבות האור נעשו הכלים הנה אח"כ בהזדככות הכלים נעשים ראוים יותר לקבל אור עליון יותר, שכ"ז הוא באור הממכ"ע שהוא אור הנמדד לפ"ע העולמות והכלים, ובכללותו הוא האור הנמשך מאתו ית' להאיר את העולמו', אמנם בחי' סוכ"ע הוא לא להאיר את העולמו' כ"א לגלות עצמותו וה"ה למע' מהעולמות שלא נמדד לפ"ע העולמות, ועם היות דגם אור הסוכ"ע נמשך בעולמות אבל הוא בבחי' מקיף על העולמות ואין בו התחלקות מדרי' מאחר שאינו בבחי' התלבשות פנימי בעולמות וכלים רק מקיף כלם בשוה, והנה מה שהאור הסוכ"ע מקיף את העולמות ה"ז בהעלם ובכדי שיהי' גילוי האור ה"ז ג"כ ע"י עבודה וזיכוך רק שהגילוי הוא שלא בהדרגה, שזהו אחד ההבדלים שבין גילוי אור הממלא לגילוי אור הסובב, דעם היות שבזה משתוים אור הסוכ"ע ואור הממכ"ע ששניהם באים דוקא ע"י עבודה וזיכוך, היינו דכשם שגילוי אור הממכ"ע הוא ע"י עבודה וזיכוך הנה כן הוא בהגילוי אור דסוכ"ע שהוא ע"י עבודה וזיכוך, וכמו בכחות הנפש עם היות שהכחות מקיפים דרצון ועונג ה"ה חלוקים מכחות פנימי' דשכל ומדות הנה בזה ה"ה משתוים, שגילוי הכחות הוא ע"י הזדככות האברים, וכן הוא למע' באור הממלא ואור הסובב שהגילוים באים רק ע"י עבודה וזיכוך, וההפרש ביניהם הוא דאור הממלא הנה הגילוי הוא בסדר והדרגה ואור הסובב הנה הגילוי הוא שלא בהדרגה וכמאמר דכד אתכפיא סט"א אסתלק יקרא דקוב"ה בכולהו עלמין, שהגילוי הוא שלא לפ"ע הכלי, וידוע שסובב אין הפירוש שהוא סובב ומקיף בלבד אלא שמאיר גם בפנימי' ועם היות שמאיר גם בפנימי' אינו בבחי' התלבשות ותפיסא ממש בהפנימי כי הוא בעצם למעלה מהתלבשות, וזהו ההפרש בין ג"ע ותחה"מ שבג"ע הוא הגילוי דממכ"ע וע"כ כללות הגילוי הוא רק לנשמות ולא לגופים כי הגופים אינם יכולים לקבל גילוי האור רק נשמות והעלי' בג"ע הוא לפי אופן

ד כ ד א ת כ פ י א ס ט " א : זוהר ח"ב קכח, ב.
ש ס ו ב ב א י ן פ י ר ו ש ו : תניא פמ"ח.

זיכוך הכלים שלו בעוה"ז, אבל לעתיד בתחה"מ יהי' גילוי בחי' סוכ"ע, ועם היות שזהו ג"כ ע"י עבודה אך הגילוי הוא שלא בהדרגה, וע"כ ע"י קיום תומ"צ זוכים להגילוים דתחה"מ והגילוי יהי' לנשמות בגופים דאור הסוכ"ע יכול להיות בגילוי גם בגוף, וזהו יפה שעה אחת בתשובה ומעש"ט בעוה"ז שממשיכים אור הסוכ"ע, מחיי עוה"ב שהוא גילוי אור הממכ"ע.

ד.

אמנם עדיין צ"ל עומק הענין דיפה שעה אחת בתשובה ומעש"ט בעוה"ז מכל חיי העוה"ב, דהנה טעם הדבר הוא לפי שע"י התשו' ומעש"ט ממשיכים אור הסוכ"ע, מחיי העוה"ב שהוא רק גילוי אור הממכ"ע, א"כ יוקשה במה הוא השכר דג"ע, דמאחר שהוא רק כעין הגילוי דממכ"ע א"כ איך הוא שכר, ובפרט הגילוי דלעתיד בתחה"מ שיהי' גילוי אור הסוכ"ע שזהו בודאי תשלום שכר על עבודת האדם בעוה"ז, א"כ א"מ מפני מה יפה שעה אחת בתשו' ומעש"ט בעוה"ז מכל חיי העוה"ב בהשכר דג"ע שהנשמות יושבין ונהנין מזיו תורתן ועבודתן, והגמול דלעתיד בעולם התחי', אך הענין הוא דהנה תומ"צ הם חכמתו ורצונו ית' דתורה היא חכמתו ית' ומצות הם רצונו ית', וההפרש בין תורה למצות הוא דאורייתא מחכ' נפקת שהוא בחי' או"פ ושרש התורה הוא בעצמו' א"ס ב"ה וכמו שבא בהשתל' הוא בחי' חכ', ומצות הן בגלגלתא בחי' הכתר בחי' או"מ, ולפעמים הנה המצות הן בז"א וכמאמר רמ"ח פקודין רמ"ח אברין דמלכא וגם נקראים מצות המלך, והענין בזה הוא שהמצות בעצם הן בבחי' כתר אבל כאשר נמשכים ע"י התורה בחי' חכ' אזי המצות הן בז"א, ולפ"ז הנה הגילוי בג"ע הן תומ"צ כמו שהן בז"א שהכל הוא בבחי' או"פ, והעיקר הוא הגילוי דתורה שהרי עסק הנשמות בגן עדן הוא השגת התורה ברוחני' ולא מצינו קיום המצות בגן עדן כ"א לימוד התורה שלומדים בג"ע וכמא' אשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו, הרי שהוא גילוי או"פ, וההתחדשות דזיו תורתן ועבודתן הוא גילוי בחי' אצי' וכידוע שכללות ענין התורה הוא התחברות אצי' עם בי"ע שבבי"ע יהי' הגילוי דאצי', וזהו הגילוי ע"י התורה דג"ע בעצם הוא בריאה וע"י התורה הוא גילוי האצי' בג"ע, וא"כ המצות למטה שממשיכים אור הסוכ"ע ה"ז יפה מהגילוי דג"ע שגם אור האצי' הוא אור הממכ"ע, אך גם בתחה"מ שיהי' גילוי הסוכ"ע מ"מ הנה גם אזי יפה

דאורייתא מחכמה נפקת : זוהר ח"ב קכא, א.

ומצות הן בגלגלתא : זוהר ח"ג קכט, א. וראה בכ"ז בלקו"ת פ' במדבר ביאור לד"ה וידבר גו' אנכי ס"ב.

רמ"ח פקודין : ראה תקוני זוהר ת"ל.

נקראים מצות המלך : ראה לקו"ת שם, ופ' ואתחנן ד"ה למען תירא ועוד. ולהעיר מב"ב קנ"ט, א ותוספתא נגעים פ"ג : גזירת מלך היא. מנוסח הברכות : מלך העולם אשר קדשנו במצותיו ועוד.

אשרי מי : פסחים ג, א.

דג"ע בעצם הוא בריאה : ראה תניא פל"ט. לקו"ת ד"ה במדבר סיני (השני), קהלת יעקב מע' ג"ע.

שעה אחת דתשו' ומעש"ט מהגילוי דלעתיד, דהנה ארז"ל עתיד הקב"ה להנחיל לכל צדיק וצדיק ש"י עולמות שנא' להנחיל אוהבי יש ולכאורה אינו מובן מהו"ע להנחיל אוהבי יש מהו המעלה בזה הלא למעלה הוא ביטול לא יש, אך העניין הוא דהנה כתיב כי אל דעות הוי' דעות ב' דעות ד"ע וד"ת, ד"ת הוא דעת הנבראים שלמטה יש שהעולם נראה ונגלה במציאות יש ודבר ולמעלה הכח האלקי הוא אין שאינו מושג, וד"ע הוא הדיעה העליונה שהיא הדיעה אמיתי' שלמע' יש היינו יש האמיתי ולמטה אין שכולא קמי' כלא חשיבי, שבד"כ ב' דעות אלו בעולמות, ד"ת הוא מאצי' לבי"ע וד"ע הוא מאוא"ס המאציל אל הנאצלים, וזהו להנחיל אוהבי יש היינו שיהי' נרגש איך שא"ס הוא יש האמיתי וכולא קמי' כל"ח שזהו הש"י עולמות גילוי ד"ע, ועם היות דש"י הוא מדרי' גבוהה מ"מ אינו אלא מחצה מתר"ך שהן תר"ך אורות דכתר, והוא מחצה התחתונה דכתר ששייך לחו"ב דקנה חכ' וקנה בינה ב"פ קנה הוא ש"י, והעניין בזה הוא, דארז"ל חמשים שערי בינה נבראו ומ"ט שערים נתנו למשה ושער הנו"ן לא ניתן לו שנא' ותחסרהו מעט מאלקים, מאלקים דבינה חסר מעט היינו שער הנו"ן שהוא למע' מהשגה, וכשם שבספה"ע כתיב תספרו חמישים יום ואין סופרים רק מ"ט יום מפני ששעה"נ א"א להשיג ולהמשיך בהעלאת מ"ן שהרי גם משה לא השיג שעה"נ ורק בעת הסתלקותו זכה לשעה"נ דבינה ולכן הנה לעליונים נדמה להם למטה ולתחתונים למעלה, הנה כשם שבנשע"ב הנה שעה"נ הוא למעלה מהשגה הנה כ"ה בל"ב נתיבות שבחכ' הנה הנתיב הל"ב נא' עליו נתיב לא ידעו עין, של"א נתיבות נמשכים מהחכ' אל הבינה אבל נתיב הל"ב הוא נתיב לא ידעו, דנתיב הל"ב הוא פנימי' אבא שהוא

ע ת י ד ה ק ב "ה : עוקצים בסופו.

ד ה נ ה כ ת י ב : ש"א ב, ג.

ת ר "ך א ו ר ו ת ד כ ת ר : פרדס ש"ח פ"ג.

ד ק נ ה ח כ ' ו ק נ ה ב י נ ה : משלי ה, ה ועפמ"ש בשער הפסוקים שם ובלקו"ת פ' צו סד"ה והי' אור הלבנה.

ח מ י ש י ם ש ע ר י : ר"ה כא, ב. וראה לעיל ד"ה בלילה ההוא ס"ה וש"נ.

ו ר ק ב ע ת : לקו"ת להאריז"ל וס' הלקוטים ואתחנן ג, כו.

ל ע ל "ו נ י ם נ ד מ ה : סוטה יד, א ונתבאר בלקו"ת במדבר ד"ה מעט תוס' ביאור על ענין וספרתם.

פ נ י מ י ' א ב א ש ה ו א : ראה המקורים בלקו"ת ביאור לד"ה שוש אשיש ספ"ג. — והנה בלקו"ת שם כותב "וכ"מ בפע"ח שם (ש' הק"ש פט"ו) ב ה ד י א ". ולכאורה צע"ג דבפע"ח שם כתב בפירוש דפני' דאבא הוא כמו ה ח י צ ו נ י ו ת דעתיק, וכ"כ ג"כ בש' הכוונות כוונת ק"ש דרוש ב (וכוה מבאר בהגהות וביאורים שם, הסיום בפע"ח שם "ולא הבנתי דבריו"). וקשה לשבש כל הספרים, אף שברמ"ז לזהר (ח"ג רעו, ב), הובא בלקו"ת שם, משמע ל כ א ו ר ה שגירסתו בש' הכוונות "כפנימיות עתיק". (גם בלקוטי באורים לר"ה מפאריטש על קונטרס ההתעלות ספ"א משמע דלא גרס : כפנימיות עתיק).

ואולי י"ל עפמ"ש בפע"ח ושה"כ שם דפני' אבא חשוב כעתיק הגנוז תוך א"א, וכ"כ ג"כ בהרמ"ז לזהר (ח"ג רס, ב) שהביא בלקו"ת שם. והנה בא"א מתלבשים רק ז"ת דעתיק ולא ג"ר. ומן אלו רק נה"י דעתיק מתלבשין בז"ת דא"א, ולא חג"ת (ע"ח ש' א"א רמ"א ועוד).

פנימי' עתיק, וכן פנימי' בינה הוא פנימי' עתיק והיינו שעה"נ דבינה, והל"א נתיבות דחכ' כמו שהם כלולים מעשר ה"ה ש"י, וזהו"ע ש"י עולמות שזהו בחי' כתר השייך לחו"ב שזהו הגילוי דלעתיד, אבל ע"י המצות נמשך בחי' כללות הכתר דתרי"ג מצות דאורייתא ומד"ר הם תר"ך הרי שע"י המצות נמשך גם בחי' פנימי' הכתר, וזהו טעמי תורה וטעמי מצות שיתגלה בביאת המשיח, וזהו יפה שעה אחת בתשו' ומעש"ט בעוה"ז לפי שע"י המצות נמשך בחי' פנימי' ועצמות א"ס ב"ה, ובכ"ז הנה הגילוים דג"ע ועולם התחי' הם שכר וגמול על העבודה דעוה"ז לפי שיהי' בגילוי, אבל ההמשכה עצמי' עם היותה בהעלם הוא דוקא עכשיו דהיום לעשותם, ולכן יפה שעה אחת בתשובה ומעש"ט בעוה"ז.

ואו"א מלבישין רק לז"ת דא"א (ע"ח ש' סדר אצילות פ"א ועוד). נמצא כי בתוך או"א מלובשים רק נה"י דעתיק, ע"י ז"ת דא"א, ולא חג"ת דעתיק. אבל זהו רק חצוניות דאו"א, משא"כ פני' אבא, וכן פני' בינה כמ"ש במאמר כאן לקמן, הוא חג"ת דעתיק שהוא ג"כ גנוז בתוך א"א. וכיוון שחג"ת נק', בכלל, חצוניות לגבי ג"ר ופנימיות לגבי נה"י, לכן מצינו בכ"מ הלשון פני' אבא פני' עתיק, ובכ"מ — שהוא חצוניות עתיק. — (ולהעיר מאיסה שלימה על האוצ"ח ש' העתיק ספ"ד סק"ז) — וכמדומה שיש להתאים כהנ"ל למ"ש בד"ה ויצא ובד"ה וישלח ובד"ה השמים כסאי (בהמשך רס"ו) דפני' אבא פני' עתיק הוא דוקא עונג המורגש, וגם עלי' זו תהי' רק לעת"ל (מתאים למ"ש בפע"ח ושה"כ שם כי אין ממשיך מפני' אבא כי הוא כמו החיצוניות דעתיק), אבל התענוג עצמי לא בא בפני' אבא. עי"ש.

ויש להעיר מדרושי הסידור ח"ב בסדר סעודות שבת, מסד"ה יו"ט שר"ה תרצ"ו וסד"ה שמח תשמח תרנ"ז. וצע"ק.

פ נ י מ י ' ב י נ ה ה ו א : בהמשך וככה תרל"ז פי"א מובא זה מדרוש כתי"ק הצמח צדק. ולע"ע מצאתיו בסד"ה ויסב אלקים, אשר בספר שמות להצמח צדק. ואולי המקור לזה הוא הגהת הרנ"ש לאוצרות חיים ש' עתיק פ"ד.

ו ז מ ד " ר : וסימנם נ"ע בשמח"ה : נטילת ידים, עירובין, ברכות, (נר) שבת, מגילה, חנוכה, הלל (מגלה עמוקות אופן עה. הובא בילקוט חדש ערך מצות ס"ק עה). וכן מנאם גם בס' החינוך בסוף המפתחות. — ומה שנמנו מצות אלו דוקא ולא זולתם, פי' בס' מצות השם דאין נכנסין במנין אלא אלו שתיקנו חז"ל לברך עליהם ושאין להם עיקר מן התורה. וראה בתורה אור (סד"ה ויאמר גו' מי שם פה) ובלקו"ת (ביאור לד"ה אלה פקודי פ"ב. סוף הביאור לד"ה שחורה אני) שכולן הן בקום ועשה דוקא. — שמצות דרבנן מספרן שבע הביא גם בשל"ה (פ' יתרו חלק תו"א בתחלתו) בשם ה ק ד מ ו נ י ם , במאורי אור אות ז ס"ק יג, ועוד. — ולכאורה צ"ע דהסמ"ג (בסוף חלק מ"ע) מונה רק חמש מ"ע מדברי סופרים (עירובין, אבל, פ' באב, מגילה, חנוכה) ומסיים שכבר ביאר מצות נט"י שהיא מד"ס — (וי"ל שאינו מונה ברכות משום דשייך למ"ע דברכת המזון, וגם לא הלל משום דכוללו במצות חנוכה, או דס"ל שהוא מן התורה וכדעות הפוסקים שהובאו בנ"כ ספר המצות להרמב"ם שרש א ובביאור להרי"ם פערלא על סהמ"צ להרס"ג מ"ע נט' ס') — וביותר יקשה דבשערי קדושה להר"ח ויטאל ח"א שער ד מונה כמה מצות דרבנן. — וכדי שלא יחלוקו על כהנ"ל, י"ל במשיטות, דהסמ"ג והרח"ו בשערי קדושה לא באו למנות מספר מצות דרבנן, אלא להודיענו כל תקנות חכמים ולבאר הלכותיהן. אבל גם הם ס"ל דיש שבע מצות דרבנן המשלימין למספר תר"ך עמודי אור. — ואלו הסוברים דהלל דאורייתא, י"ל דמכניסים מצוה מד"ס אחרת במקומו להשלים מנין ז' מצות דרבנן, וכמו שמצינו ג"כ כמה דעות במנין תריג מצות מה"ת.

ד ה י ו ם ל ע ש ו ת ם : דברים ז, יא וע"פ ורז"ל עירובין כב, א.